

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Narednino in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izvenredno nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 86.

V Ljubljani, v petek, 17. aprila 1903.

Letnik XXXI.

„Gospodarska zveza“.

(Konec.)

Včerajšnji občni zbor nam je podal natančno in resnično sliko, kako je stanje »Gospodarske zveze«. Videli smo pred vsem, da je zadruga ideja prevzela velik del našega ljudstva ter zbudila v njem pravo ljudsko gibanje, katerega ni mogoče ustaviti. Bilo je navzočih mnogo zadrugarjev kmetkega stanu, kateri so jasno pričali, koliko v zgojevalno moč ima zadruga ideja. Naše ljudstvo ima že od narave zdrav in bister razum. A v ozkih razmerah, kjer je vsak navezan sam na se, se ne morejo umstvene zmožnosti tako razviti. Zadruga ideja pa razširja ljudstvu obzorje, smisel za skupni blagor se goji in raste, in s tem postane ljudstvo zrelo za gospod. avtonomijo. Ko bi ne donášalo zadruga ideja nobene gmočne koristi, bi bil že ta splošno-kulturni napredek našega ljudstva vreden truda, katerega smo imeli z razširjenjem zadruga ideje. V naslednjem podajemo nadaljevanje včerajšnjega poročila.

O kmetijskem združništvu v obče predava g. Fr. Pengov. Kdor se hoče posvetiti zadrugaštvu, mora biti pripravljen na boj.

Stanovske zadruge kmetijske imajo nekako tako stališče, kakor stanovske trgovske zadruge. One so zastopnice kmetijskih interesov. Takih pri nas zdaj ni. Podlaga jim je dal državni okvirni zakon. Prej ali slej bo naloga našega deželnega zbora, da se te zadruge izvedejo.

Pri posojilnicah bodi načelo, da imajo majhen delokrog. Osnujejo se naj po vseh župnijah.

Nakupovalne zadruge naj gledajo, da dobro blago dajejo po znižanih cenah svojim članom. Jemale naj bi v svoj delokrog največ kmetijske potrebe brez kolonialnega blaga in drugih stvari, ki staviijo do vodstva prevelikih zahtev. Seveda se je ravnati po razmerah.

Prodajalne zadruge naj one mogočijo nerealno prekupčijo, zlasti pri žitu, živini itd. Nerealna je vsaka prekupčija, ki izrablja svojo večjo gospodarsko silo proti producentu. Se zdaj imamo kraje, kjer je pravo turško gospodarstvo proti kmetu.

Skladiščna zadruga ima preiskrbeti skladišča za velike zaloge, stroje itd.

Najprej naj spravijo kvišku lokalne cene. Potem naj se lotijo tudi izvoza v tujino. Začne se naj z manjšimi skladišči, katera se bodo potem razširila.

Natančneje govori predavatelj o zadrugaštvu prodajal in mleka. Velike vsote narodnega premoženja se vsako leto izgube, ker ta prodaja iz dežele v mesta ni urejena. Treba je naši deželi boljših mlekarjev.

Mlinarske in pekarске zadruge hočejo urediti pretvorbo žita, katera je pri nas slaba in zastala. Redko dobimo popolnoma pravi kruh po deželi. Neznosno nizke žitne cene zadrugaštvu pomagajo edino le s tem, da raztegne svoje delovanje na mlinarstvo in pekarstvo. Tako je mogoče podati dober kruh po ceni. Diferenca med ceno žita in kruha je prevelika in je na Nemškem nagnila kmetovalce, da so na shodu v Draždanah priporočali take zadruge.

Vinarske zadruge so priznane potrebne, a na tem polju se ni pri nas še skoraj nič storilo. Sadjarske zadruge bi bile mogočno bodilo za naše sadjarje. Dobro bi jih bilo združevati z drugimi zadrugami. Zelenjarske zadruge se priporočajo okoli velikih mest.

Živinske zadruge deloma kupčujejo z živo živino ali pa z mesom. Tehnice na deželi so redke, in pri prodajanju, kjer se »počez« cene določajo, je kmet zdaj vedno na slabšem. O pekarске in pletarske zadruge bi bile pri nas na mestu. Zlasti za pletarstvo bi se dalo z lahkoto silno mnogo storiti. Slamarske zadruge bi se bile nedavno še lahko ustanovile in bi bile dale mnogo zasluga (Domžale), a dalo bi se še zdaj ustaviti na tem polju.

Za gojitev plemenske živine bi se zadrugaštvu potom moralo ustaviti. Zadruge za pospeševanje kmetijske tehnike bi morale delovati zlasti pri nas na jugu, kjer je kmetijstvo še tako zastalo. V kmetijskih občinah imajo drugod že zadruga elektrarne. Melioracijske zadruge imajo zagotovljeno državno podporo. Zadrugašno zavarovanje, stavbinske, vodovodne itd. zadruge se ustanavljajo po potrebah.

Vse delovanje pa bodi prešinjeno od prave ljubezni do bližnjega in mora imeti za smoter tudi pravno in moralno izboljšanje svojih članov. Dober zadrugar mora biti le dober kristijan.

Tako se dajo v veliko korist celega stanu najrazličnejše stroke zadrugašno izvajati.

* * *

Brzljajna zahvala za dosedanja naklonjenost se pošlje eks. gospodu poljedelskemu ministru baronu Giovannelli.

Dr. Krek zaključil zborovanje z navduševalnim govorom. Kar imamo, to dajemo svojemu ljudstvu: Zadrugašno idejo, katera mu naj pomaga, da vstane!

Posvetovanje načelnikov in poslovođij.

Popoldan so se posvetovali načelniki in poslovođje, kako odpraviti različne nedostatke, kateri se vrivajo v zadrugaštvu. Pred vsem je treba natančno urediti razmerje posameznih sodelujočih, da tvorijo v resnici za vedno zadrugašno sposoben organizem. Poslovođje morajo imeti v načelnstvu ono oblast, brez katere samovoljno ne morejo ničesa veljavnega ukreniti, tako da vse izvršuje načelnstvo po poslovođji. Nad tem imajo strogo paziti nadzorništva, katera dobe natančen poslovnik, po katerem morajo izvrševati revizijo. Nad njimi stoji zadrugaštvu revizor, kateri kot organ načelnstva »Gospodarske zveze« daje pouk, pomaga, popravlja napake, zahteva reforme itd.

»Gospodarska zveza« je tako v resnici vzgojiteljica in velika narodno-gospodarska učiteljica slovenskega ljudstva. Razmislivalo se je seveda tudi vprašanje, katere trgovske tvrdke so v »Gospodarski zvezi« in zasluzijo zaupanje. Celotno zborovanje je trajalo skoro sedem ur.

Tako je »Gospodarska zveza« prestala zopet eno upravno dobo. So dežele, kjer ponujajo ljudstvu denarna sredstva za ustanovitev kreditnih in gospodarskih zadrug, a ljudstvo, kakor v Galiciji, ni zrelo za take ideje. Pri nas s ponosom lahko rečemo, da je naše ljudstvo toliko razumno in previdarno, da z vsemi silami niso mogli ubiti v njem duha skupnosti in napredka, ampak organizacija je rasla tem bolj, čim hujši so jo zatirali. To je znamenje življenja in nepremagljive energije.

Koroški deželni zbor.

Iz Celovca, 16. aprila.

I. seja.

Danes se je zbral deželni zbor prvič po novih volitvah v deveti volilni dobi. Prva

seja je že pokazala, da gre vse po starem, to je pod kruto vladno nemško-nacionalno klike! — Ob 9. uri je bila v cerkvi sv. Duha sv. maša, katero je daroval stolni kanonik M. Grösser; navzoč je bil deželni glavar grof Goess, knezoškof in večina poslancev.

Ob 10. uri se je otvorila seja. Deželni predsednik pl. Hein naznanja, da je cesar imenoval za dežel. glavarja zopet grofa Goessa in ta položil obljubo v roke dežel. predsedniku.

Glavar grof Goess nato pozdravi poslance in zastopnika vlade in pravi, da bo posloval nepristransko ter pravično. Dalje opozarja, da se je volilo po novem volilnem redu, da se izpremembam tega reda ni mogoče izogniti. »Nasprotstva strankarskega življenja se doslej v dež. zboru niso pokazala tako ostro kot tu in tam med volilci in v časnikih. To je bilo ugledu dež. zbora v korist, ker se dá z duševnim orožjem uspešno boriti in zmagati, ne da bi se ranilo; vse se more reči, če se zato le najde prava beseda, ali z drugimi besedami, ravno tako važna kot vsebina je oblika, enako važno, kaj se pove in kako se pove. Dalje govori o nalogah, ki čakajo dežel. zbor, in pravi, da ljudstvo od njega pričakuje pridnega dela, »ono more zahtevati, da ne služi politiki kot »Versuchsobjekt«, najmanj bi to moglo prenesti kmetijsko prebivalstvo«. Na to govori o slabem položaju kmetijstva in kako se naj opomore, prosi vladu, da podpira dežel. zbor v njegovem delovanju ter konča z »živio«-klici cesarju. — K posameznim točkam se morda še povrnemo.

Dežel. predsednik Hein se zahvaljuje za pozdrav. Z radostnim srcem je zastopil svoje mesto. »Že prej se mi je dežela priljubila in spoznal sem dobro prebivalstvo. Potrudil se bom, da delujem za blagor dežele in povzdigo tudi gospodarskih teženj.« Pospeševati hoče delovanje dežel. zbora. Prosi, da se mu skaže zaupanje.

Celovsko mesto prosi garancije za 10-milijonsko posojilo. Peticijski je došlo 48.

Okr. sodišče v Smohoru zahteva, da se izroči posl. Grafenauer. Toži ga učiteljica na Brdu.

Nato se že omenjeni predlogi odkazejo odsekem. — Zoper volitve ni bilo nobenega ugovora, in se vse potrde. Nato storijo poslanci obljubo, g. Grafenauer slovensko.

Volijo se odseki in sicer: finančni, stavbinski, gospodarski, juridično-politični in verifikacijski. — Slovenskega poslance Grafenauerja in nemških kršč. socialcev (Kampf, dr. Pupovac in Weiss) niso volili v noben odsek in se tako postavili na še bolj odurno stališče nego prejšnji

LISTEK.

Fotograf.

Francoski spisal Alphonse Daudet.

Ker so slabo izgledali in ker je celo njihovo pohištvo imelo na rodnem vozičku prostora, so zahtevali stanarino že naprej. Res ni bila visoka, kajti stanovali so v petem nadstropju v neki novi hiši na enem izmed širokih boulevardov, kjer vidimo samo velike lepake in prazna, ograjena stavbišča.

V treh malih, svetlih sobah, katerih stene in stropi se vidijo radi svetlobe še bolj gole, diši še močno po oljnatih barvi. Tu je najprej atelier z velikim ognjiščem, na katerem je že pripravljeno gorivo za obisk. Na steni vise fotografije: oče, mati in trije otroci, stoječi, sedeči, sami, v skupinah in nekaj od solnce obledelih pokrajinskih slik. Vse to je še iz tistih boljših let, ko se je oče zaradi zabave bavil s fotografijo. Zdaj so obubožani, in ker ne zna ničesar drugega delati, poskuša, če se bo mogel preživeti z nekdanjo zabavo.

Aparat, ki ga otroci boječe občudujejo, ima častni prostor v atelieru. Aparat sam je nov, vse drugo pohištvo je staro in revno. Mati nosi obledelo črnosvileno obleko in na glavi čipkasto ruto — oče ima umetniško kapico in baržunast telovnik. V tej nenavadni obleki, z visokim, golim čelom polnim iluzij, s svojimi vedno čudečimi se očmi, ima ravno tako nov obraz, kakor novo opravo. In kako se muči, in kako resno smatra svojo nalogo! Morate ga slišati, kako kliče otrokom: Nihče mi ne gre v »Camera obscura!« »Camera obscura!« Nehote misli človek pri tem na začarano jamo.

Zdaj, ko je plačana stanarina, drva in premog, ni nobeden vinar več v blagajni. Če odjemalcev ne bo: kaj bodo jedli otroci zvečer? — No, Božja volja se naj zgodi! Oprava je že gotova. Vse je pripravljeno, luč je izvrstna. Le občinstva še manjka!

Oče, mati, otroci, vsi stoje na balkonu in gledajo v boječem pričakovanju doli. Med tolikimi mimohodečimi bo vendar eden prišel! — Ne! Ljudje pridejo, gredo, se središajo, vendar nobeden ne obstoji. Stoj! Nekdo ogleduje naslov. Obraz ima zadovo-

ljen in kakor se vidi, hoče priti gori. Otroci skakajo veseli in že hočejo ogenj zažgati. »Čakajte še!« reče pametna mati. In kako prav je imela! Gospod gre mimo naprej. Ena je, dve odbije. Že se začena temniti. Temni oblaki se pade po nebu. Tu gori bi se dalo še izvrstno fotografirati. Ah, da bi le kdo prišel! Vsak trenutek prinese prazno upanje in prehitro veselje; vedno se slišijo koraki po stopnicah. Bližajo se durim in se zopet oddaljijo. Zdaj je zazvonilo! — Nekdo vpraša po neznanem človeku, ki naj bi v tej hiši stanoval. Obrazi postajajo žalostni, v oči prihajajo solze. »Ni mogoče«, govori oče, »omaro so mi sneli. — Pojdi doli, mali!« Čez nekaj časa je otrok zopet nazaj. Podobe so še na svojem mestu, toda nihče jih ne pogleda.

Dežuje, — kapljice prasketajo veselo po stekleni strehi atelieru. Na boulevardu je vse črno dežnikov. Otroke zebe, toda ognja nečejo vžgati, ker je to zadnje gorivo. Oče stiska roke v žepih in hodi z dolgimi koraki gori in doli. Mati gre tiho v izbico in se joče. — Tedaj potrka eden otrok, ki je gledal z balkona na šipo: »Oče, nekdo stoji

ob omari!« — In res, tu stoji dama, resnična dama. Nekaj časa si ogleduje fotografije, potem vzdigne glavo. — Zdaj se je odločila. Stopi v hišo, gre po stopnicah — tu je! Hitro vžgalico v drva in otroke v sednjo sobo! Oče si popravi čepico, mati zašumi s svoje svileno obleko k vratom in odpre smehljaje se. — Gotovo, madama, tu je! — Takoj se ji ponudi stol. Prva slika se je ponesrečila. Nič ne stori, naredi se druga. Konečno se je slika posrečila, ki jo fotograf zmagoslavno prinese iz aparata. Dama se zdi podobna v tem črnem in belem, naroči 12 podob, jih takoj plača in odide zadovoljna.

Vrata se zapro za-njo. To je veselje! Otroci plešejo veselo okoli aparata, oče si suši ponosno čelo. Mati prinese brž večerjo in zaradi reda veliko knjigo z zelenim hrbtom, v katero se zapiše prav lepo dan, ime dame in plačana vsota: dvanajst frankov! Prazničen kolač, luč in gorivo pokrijejo seveda dohodke — toda kaj je na tem ležeče? Če se je zaslužilo danes, na deževan dan, prvi dan obstanka fotografskega zavoda, celih dvanajst frankov, kaj še le bode jutri?

dež. zbor. Skrajna brezobzirnost, — tebi je ime koroški dež. zbor!

Govorila sta ta dan tudi že poslanca dr. Waldner, ki je gostobesedno pozdravljal samo ob sebi umevni predlog dež. odbora glede gospodinske šole, ki se ima ustanoviti, in posl. Kotz, katerega je dež. predsednik primerno zavrnil.

Posl. Plešivčnik-Tempohar je interpelliral v zadevi globaškega potoka; stvar ga gotovo ne zanima, a hotel se je mož, ki je prišel po nesramnosti Velikovčanov do poslanstva, pokazati kar v prvi seji.

Nova prikazen v deželni zboru je bila — ženska. Med stenografisti sedi namreč tudi neka gospica.

Prihodnja seja je v soboto, 18. t. m.

Hrvatska zmaga na Reki.

Na Reki so se vršile predvčeranjim dopolnilne volitve za ondota občinski zastop, ki je bil, kot znano, doslej v rokah izključno le onih ljudi, ki se brezpogojno klanjajo Madjarom in store vse po njihovi volji, čeprav je Reka in ostane hrvatsko mesto. Pri teh volitvah so pa zmagali Hrvatje s kandidatom Erazmom Barčičem in Antonom Walluschnigom proti italijanskim kandidatom. Pravo Hrvatov do Reke je sicer neoporečno, kakor je notorična istina, da Reka stoji na hrvatskem teritoriju, ali ob zistemu madjarske vlade, ki nasilno duši to pravo Hrvatov, nam je vest o tej zmagi došla vendar nepričakovano in nas je zato tem radostneje presenetila. Ta volitev je zgodovinske pomembnosti za hrvatstvo na Reki, kajti čez dolgo časa, po 36 letih, se je zgodilo zopet, da je hrvatski značaj Reke prišel do izraza. Dal Bog, da bi tej lepi zmagi sledile še druge, dokler Reka ne postane to, kar bi morala biti po obstoječem pravu.

Odlikovanje dr. Koerberja.

Ministerskega predsednika dr. Koerberja je cesar za velikonoč odlikoval, kot smo omenili, z velikim križem reda sv. Štefana. S tem odlikovanjem je postal dr. Koerber za vladarjem najvišje odlikovana oseba v naši monarhiji, ker je sedaj lastnik vseh štirih avstrijskih civilnih redov: poseduje namreč poleg najnovejšega še naslednje re: dove: veliki križ Leopoldovega reda, red železne krone prve vrste in viteški križ Franc Jožefovega reda, kateri red je dobil še kot uradnik v trgovinskem ministerstvu. Zanimivo pri vsem je pa to, da govore madjarski listi o nekakem ogrskem odlikovanju in trdijo, da je najnovejši Koerberjev red ogrski ter da ga je dobil le radi tega, ker sta s Szellom naredila tako ugodno kupčijo pri nagodbi. No, red sv. Štefana ni ne ogrski ne avstrijski, kakor se to ne more govoriti o »avstrijskem« Leopoldovem redu, ker so vsi redovi skupni za celo monarhijo. Res je edino le to, da je bil Koerber odlikovan za zasluge pri poslovnem vodstvu, ki mu jih seveda nihče ne odreka.

V nižje-avstrijskem deželnem zboru

je igrala včeraj najvažnejšo ulogo takozvana Schmidlova afeta. Posl. Schmidl je bil pri zadnjih volitvah kot nemško nacionalen kandidat izvoljen v deželni zbor na način, ki da obilo posla verifikacijskemu odseku in ki bo bržkone pripomogel, da v prihodnjem zasedanju ne bo več član deželnega zbora. Sedaj se je pa temu pridružila še druga »afeta«. Dolže ga namreč, da je izdal do 12000 kron kot načelnik okr. cestnega odbora

— In tako so zidali celi večer gradove v oblake.

Drugi dan sije solnce, toda nihče ne pride, celi dan nihče! Kaj se hoče! Nekaj je od včeraj ostalo, da ni treba otrokom lačnim iti spat. Prihodnji dan zopet nič. Začeli so zopet z balkona opazovati, toda brez vapeha. Dama pride po svojih dvanajst podob — to je vse. Tisti večer so morali žimnico prodati, da so imeli kaj jesti.

Tako so prešli trije, štirje dnevi — sila prikipi do vrhunca. Naš nesrečen fotograf je že prodal čepico in delavno obleko — zdaj mu ne preostaja drugega, nego še aparat prodati in si poiskati službo komija v kakem skladišču. Mati je zdvojila, tudi otroci so izgubili pogum in opustili prežo na balkonu. Tedaj zazvoni v soboto zjutraj čisto nepričakovano — kdo je tu! Svatovska družba — velika družba, ki je v peto nadstropje priplezala, da se da fotografirati. Nevesta, ženin — vsi so pridni ljudje, ki nosijo danes znabiti prvič rokavice — ki si hočejo ta svedani trenutek za večno ohraniti. — Šestintrideset frankov je zaslužil fotograf. Drugi dan je zaslužil dvakrat toliko. Zdaj je vseh skrbi rešen — fotografija se je konečno udomačila.

za dela, ki se nikdar niso izvršila. To so potrdili oni, katerih podpisi se nahajajo na pobotnicah. Schmidl trdi, da je pobotnice ponaredil česar in ga, še le sedaj, toži radi tega. Odsek čaka sedaj razsodbe, kakor je dejal poročevalec dr. Scheicher, potem bo pa izrekel konečno sodbo nad njegovim mandatom. Zanimivo je tudi, da polovica obč. svetnikov v Amstettnu noče več z njim sedeti v obč. zastopu, dokler se ne opere.

Italijanski poslanik Nigra,

sedanji zastopnik italijanske vlade na Dunaju, bo vendarle moral zapustiti svoje dosedanje mesto, ker je baje preslabo zastopal koristi svoje države. Italijanska vlada je baje mnenja, da bi nadaljne Nigrovo zastopstvo na Dunaju bilo v veliko kvar za sklep bodoče trgovinske pogodbe. Stališče poslanikovo je neki že tako izpodkopano, da bi ga bili že davno odpoklicali, ko bi ne vpoštevali dejstva, da je Nigra že 40 let v diplomatski službi in da ima še vedno velik vpliv. Napadi v italijanskem vladnem časopisu nimajo torej nobenega drugega namena, nego prisiliti poslanika, da sam zaprosi umirovljenja. V to svrhu mu časopisje nalaga na njegove rame vse poraze, kar jih je doživela italijanska diplomacija. Tožijo ga celo, da je on oslabil akcijo Italije v Albaniji, da je preprečil sodelovanje Italije pri avstro-ruski akciji v orientu, da ni znal preprečiti odpovedi trgovinske pogodbe in da ni ničesar storil, s čimur bi se bila omejila v Avetriji in na Ogrskem agitacija proti vinski klavzuli. Sploh pravijo, da ni znal varovati ne političkih ne ekonomskih interesov Italije. Po teh virih ima torej poslanik Nigra popolno vse slabosti, ki jih ne sme imeti diplomat-tški zastopnik. Ta gonja bo seve imela popoln vseh, kajti takega diplomata menda ni na celim svetu, ki bi se ne zmenil za taka očitanja v glasilih svoje vlade in mirno vztrajal na svojem mestu. Poslanik Nigra nastopi torej že v prihodnjih dneh daljši dopust in se ne povrne več na svoje dunajsko mesto. V zadevi trgovinske pogodbe se bo sedaj pogajal z našo državo poslanec Luzzatti.

Predsednik Loubet v Aliru.

Predsednik francoske republike Emil Loubet je predvčeranjim srečno došel na sirijska tla. Pri dohodu v luko so ga pozdravile ondi zbrane vojne ladije kot zastopnice vseh držav ob sredozemskem morju. V ime Algira ga je pozdravil začasni namestnik generalnega guvernerja ter se na zunaj sploh ni nič poznalo, da je dežela brez glave. Pri obedu, ki ga je včeraj priredil Loubet izrednim odposlancem in visokim dostojanstvenikom, je izustil napitnico, v kateri je izražal svoje živo zadovoljstvo na tem, da je poleg francoskih videl vibrati zastave še drugih štirih dežel, katerih zastopnike tu pozdravlja in se zahvaljuje vladarjem, ki so poslali semkaj krasne ladije, da pozdravijo predsednika republike. Ta dokaz simpatije, ki visoko časti Francijo in njene kolonije, najde v vsem narodu živahnega odmeva. Predsednik je izrazil nado, da bo njegova navzočnost v Aliru pomenjala zaključek perijode poskusov in začetek sistema, slonečega na pravičnosti in slogi.

V svojem odgovoru na nagovor škofa v Aliru, ki je pri vsprejemu povdarjal udanost duhovščine, je predsednik Loubet častil tej poslednji, da se zavzema na vseprijemu republike, da si se ne udeležuje političnih bojev. Hud je bil poper, ki ga je dal Loubetu zastopnik trgov. zbornice. Voditelj odposlanstva trgovinske zbornice je izrekel svoje obžalovanje nad tem, da ob strani predsednika ne more pozdraviti tudi guvernerja Revoila, in je slavil udanost tega poslednjega do kolonije ter njega republikanske mišljenje. Nepričakovano odlovljenje istega je provzročilo opravičeno razburjenje.

Iz brzojavk.

Prestolonaslednik presreduje v zadevi vojne predloge? Politič. priobčuje dopis iz ogrskih političkih krogov, ki izražajo nado, da bo prestolonaslednik posegel v to zamotano zadevo, ker se je vladi popolno ponesrečila vsa akcija. — Dopolnilna volitev v Kotoru. Pri dopolnilni volitvi za deželni zbor v kmečkem okraju kotorskem je bil izvoljen tržaški odvetnik in državni poslanec dr. Kvekč. Hrvatska stranka se volitve ni udeležila. — Ogrska zbornica je po včerajšnjem burnem nastopu povodom Fejervaryjevega govora pričela razpravo o proračunskem provizoriju. Govoril je samo poročevalec. — Kralja Edvarda obisk v Vatikanu. Rimski listi vedo poročati, da je Vatikan dovolil kralju Edvardu izjemo, da se sme naravnost iz Kvirinala podati v Vatikan. Vest je kajpada doslej še nepotrjena. — Odstop bolgarskega vojnega ministra Savova se oficijelno dementira. — Pariški občinski zastop nima več nacionalistiške večine. Vseled sklepa, da mestni odbornik ne sme biti član francoske zbornice, je prijavilo izstop pet občinskih svetnikov in je tako prešla mestna uprava

popolno v oblast vladinovcev. — Poraz Mulla ha. Iz Galadi v deželi Somali dohaja poročilo, da so Angleži pod vodstvom generala Manninga udri v Mullahev glavni tabor ter mu ubili 40 ljudi in ugrabili 2100 kamel in 11.000 ovac. — Revolucija na Haiti. Iz San Dominga poročajo, da se je te dni bil nov boj mej vladnimi četami in vetaši za posest glavnega mesta. Po daljšem boju so bile vladne čete poražene in so se morale umakniti celo iz utrdbe San Carlos.

Liberalna morala.

Jesenice, 14. aprila.

Neki dopisnik z Jesenic je veliko soboto pikantnosti lačnim bravcem v »Narodu« podal za »žegen« kar štiri božje namestnike ter jim kot »hren« navrgel še »Marijinega otroka« in »device« jeseniške Marijine družbe. Namestu vesele aleluje pa je zraven zapel žalostne jeremijade nad potuhnenostjo božjih namestnikov in hinavščino jeseniških »device«.

No, na namigavanje, kdo je oče nezakonskega otroka, pač ni vredno odgovarjati. Poznamo ljudi, kateri, sami napolnjeni z »Narodovimi« umazanijami, nimajo večjega veselja, kakor če morajo kakemu duhovniku obrekljivo kaj podtakniti. A spodtkanje nad jeseniškimi »božjimi namestniki« in dekleti Marijine družbe nas sili pibiti, da javnost izve, kako muenje o morali jeseniškega ljudstva imajo nekateri na Jesenicah, zakaj če je res taka, potem sploh ni več mogoče na Jesenicah nobeno pohujšanje.

Zupni urad je prosil c. kr. okrajno glavarstvo, naj razžene neki konkubinac. Potstajevodja žandar. na Jesenicah pa je poročal na glavarstvo, da dotična dva res živa v konkubinatu, pa ne dajeta s tem nobenega pohujšanja, ker ni to ljudstvu znano, in potem izreka svojo sodbo o morali jeseniškega ljudstva: »pa tudi ko bi vedelo, se ne bi nad tem »spodtkalo« (v nemškem originalu: »und wenn sie auch wissen, möchten sich darüber nicht ärgern«).

Tako, Jeseničani, sedaj veste, kako globoko ste že padli, kakšno moralo imate! Divji zakoni se vam ne zle nič pohujšljivega. Padli ste na stopinjo živali, zakaj, če dva po pasje skupaj živita, si iz tega nič ne storite!

Seveda, potemtakem se ne smemo čuditi, če z Jesenic prihajajo v »Narodu« dopisi alà oni na veliko soboto, da se bije po onih, ki take morale ne odobravajo.

Kar pa zadeva dogodek dne 6 t. m., ko so pripeljali otroka h krstu, naj se izve resnica.

Prvič ni res, da so z otrokom čakali od 2 do 5. Še 10 minut čez dve so bili vsi trije »gospodje« doma. Potem so spremlili sosedskega gospoda na kolodvor. Po njegovem odhodu so obiskali poštno hišo 7 minut od doma. Ko so izvedeli, da čakajo s krstom, je koj eden gg. kapelanov šel krstit. Če bi bili prej poklicani, bi bil pa prej šel. Da otrok takrat ni bil krščen, pa je kriva babica Terezija Turk na Hrušici. Otrok je bil rojen že 4. aprila. Babica mora rojstvo naznaniti v 24 urah. Ona ga ni naznanila in tudi h krstu ga ni prinesla v 24 urah. Prinesla ga je šele čez dva dni, čeprav je bil po »Narodovem« dopisu »bo-lehen« in je »botre skrbelo, da ne bi otrok umrl brez krsta«. G. kapelan je babco prijel, zakaj ni naznanila rojstva o pravem času. Ko mu je v župnem uradu razžaljivo odgovarjala, pokazal ji je vrata. Zakaj je potem babica otroka nesla domu, zakaj ni poklicala predstojnika kapelanovega, če je mislila, da kapelan noče krstiti otroka? Krstil bi ga bil, pa ga ni mogel, ker ga je brž domu odpeljala? Zakaj pa je župnika koj potem klicala, ko se je vrnila z otrokovim očetom (nekim Italijanom iz kralje-stva)? Kdo je nahujkal očeta otrokovega, da ni hotel poslati petem otroka h krstu na Jesenice, čeprav se mu je reklo? Kdo ga je nahujkal, da ga je poslal h krstu raje na Dovje? Kdo ga je nahujkal, da še do danes ni poslal otroka h krstu, ko je že star 10 dni? Ali je bil res 6 aprila tako »bo-lehen« in blizu smrti? Kdo je »Narodovemu« dopisniku povedal, da je bil kapelan »pijan«, kaj je »govoril«, kako se je »vedel«?

Z dotično osebo bo že g. kapelan obravnal sam. Povemo ji, da se ji bodo že pristrigle peroti.

Dnevne novice.

V Ljubljani 17 aprila.

Pozor somišljeniki! Prihodnje nedeljo, dne 19. aprila se vrši ob pol 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Kato-liškega Doma« v Ljubljani shod volivcev katol. narodne in kršč. socialne stranke. Na shodu poroča držav. in deželni poslanec dr. Ivan Susteršič o političnem položaju in o zadevi kranjskega deželnega zbora. Na dnevnem redu so tudi volitve v občinski svet

ljubljanski. Z ozirom na vse to, pričakujemo, da se shoda prav gotovo udeležite.

Odlikovanje. »Primorski List« naznanja: Preč. monsignora Jos. dr. Gabrijevčiča, voditelja centralnega semenišča, konzistor. svetovalca i.t.d., je sv. Oče Leon XIII. imenoval za hišnega prelata (prelatus domesticus). Preč. monsignor in novizvoljeni prelat je obhajal letos dne 7. t. m. 40-letnico svojega mašništva. V centralni bogoslovniški goriški deluje že nad 30 let. Skoro vsa sedanja primorska duhovščina časti v njem duhovnega očeta. Njegovo delovanje je bilo neumorno, vsestransko in vselej plodonosno. Veseli nas, da je našlo zaslužno priznanje na najvišjem mestu. — Prečastitemu prelatu kličemo tudi mi iz dna hvaležnega srca: Ad multos annos! Na mnoga leta!

Dobro znamenje v Trstu. Iz Trsta se nam piše: Leonova slavnost v Trstu nam priča, da se bo dalo slednjič tudi v tem mestu zasnovati katoliško gibanje. Dobro znamenje je ta slovesnost posebno v toliko, v kolikor so se začeli gibati tudi katoliški laiki, kateri so priredili to slovesnost. Navzoč je bil mil. g. škof, kapitelj, mnogo duhovnikov, namestnik s soprogo, razni civilni in vojaški dostojanstveniki in ljudstva mnogo več, kakor se je pričakovalo. Bilo je raznih govorov, zborov, godbenih komadov itd.; slovesnost je izpala na splošno zadovoljstvo. Proti koncu je nastopil mngr. Nagl, izrazil svoje veselje, da so katoličani pokazali svojo vdanost do sv. očeta, priporočal vkljub vsem razlikam jezika in stanu edinost v ljubezni do katoliške cerkve in do sv. očeta. V tej ljubezni naj se združijo harmonično klici: »viva«, »živio« in »hoch« tržaških katoličanov. Govornik je bil zelo simpatično aklamiran. Razvil je v splošnih obrisih nekaj program za prihodnjo katoliško stranko v Trstu. Prireditelju slavnosti dr. Hektorju vitezu Ferra in odboru treba pripoznati, da so se pošteno trudili. Med občinstvom je bilo tudi primerno število Slovencev, posebno duhovniškega stanu.

Dekreti glede liturgijskega jezika, katere objavlja tržaški škofijski list, niso vseh »Edinosti«, kakor se vidi. A to so ravno tisti dekreti, po katerih se ravna biskup dr. Mahnič na Krku, in tega je pa »Edinost« hvalila. V teh dekretih je dano vsem škofom enako navodilo. Drugeče, kakor po cerkvah kot realni privilegij se ne da določiti bogoslužni jezik. Komur je na tem, da se uvede red v cerkev, mora le želiti, da se to, kar določuje navod svete stolice, pravično izvede.

Na političnem shodu v Podsedri, ki bo v nedeljo 19. t. m. ob 4. uri popoldne, bo govoril o političnem položaju poslanec Žičkar. Nastopili bodo še drugi govorniki in sicer gg. Jožef Cerjak iz Rajhenburga, dr. Jankovič in Jančič iz Kozjega, ter domači gospod župnik Toman. Pričakujemo poročila.

Imenovanje. Štajerski Slovenec g. inženir F. Lupša v Ormožu je imenovan udom c. kr. geografičnega zavoda na Dunaju. Čestitamo!

Premeščenje Poveljnik žandarmerijskega oddelka v Novem mestu, nadporočnik gosp. Schindler je premeščen v Ljubljano, na njegovo mesto je prišel gospod Hermann Grünwald, c. in kr. poročnik v 5. dragonskem polku.

† **Mihael Truden.** Iz Trsta se poroča: Načelnik znane slovenske rodbine in ene prvih odličnih tvrdk v trž. veletrgovini ter patricij med tržaškimi Slovenci, gospod Mihael Truden, je umrl v visoki starosti. Bil je vzor delavnosti in tiste žilave vstrajnosti, ki mu je omogočila, da je svojo tvrdko iz malih skromnih začetkov povzdignil v tvrdko, ki sluje v trgovskem svetu daleč na okolo in ki je uvrščena med prve tvrdke v veliki trgovini Trsta. Pogreb se je vršil danes popoldne ob 4. uri iz dvorca »Darinka« na pokopališču pri sv. Ani.

Poštna zadeve. Poštarijem v Gradacu je imenovan bivši poštni ekspeditor g. Julij Mazele, za poštarijo v Vojniku je imenovana poštna ekspeditorica Ana Sameš, za poštarijo na Dovjem poštna ekspeditorica

Ana Klinar in za poštne poduradnika v Gradcu Ivan Vokaun.

Štajerski deželni zbor je volil večeraj odseke. Od slovenskih dež. poslancev je izvoljen v finančni odsek poslanec Žičkar, v šolaki odsek dr. Dečko, v peticijski odsek Rožkar, v deželno kulturni odsek dr. Jurtela, v odsek za občinske zadeve dr. Hrašovec, v železniški odsek Vošnjak. Poslanec Robič je vložil predlog o reformi volivnega reda za štajerski deželni zbor. Tudi danes ima štajerski deželni zbor sejo. Proračun deželnih zakladov za l. 1903 izkazuje skupne potrebe 24.163.382 K, pokritja 13.750.979 K, torej nedostatka 10.412.403 K, t. j. za 70.000 K več nego pred letom. Da se nedostatek pokrije, se bodo dosedanje naklade in davčine povišale. Dež. zboru je predložen predlog dež. odbora, da se v Mariboru ustanovi nemško žensko učiteljsko, in zakonski načrt o novih disciplinarnih predpisih učiteljstva. Pričakujemo poročil.

Shod pri Sv. Ivanu pri Trstu priredi politično društvo „Elinost“ prihodnjo nedeljo.

Volitve v Trstu. Profesorji in učitelji tržaški so izdali manifest, s katerim protestirajo proti postopanju vladajoče stranke, ki jim na izrecno zahtevo ni hotela dati niti enega mandata v III. volivnem telesu. Dompierijska stranka ima vsaj enega kandidata iz učiteljskega stanu. Manifest utegne uplivati na izid volitev v imenovanem telesu. — Iz okolnosti, da bivši župan Dompieri sam ne kandidira v III. telesu, je sklepati, da isti računa na zmago v I. ali II., v katerih utegnejo odločiti Slovani.

Razpisana služba. Na ces. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani je razpisana služba učitelja IX. činovnega razreda za pouk v stavbinsko obrtnih strokah. Temeljna plača 2800 K (ki se po dosegu VIII. činov. razreda poviša na 3600 K), 2 petletnici po 400 K, 3 petletnice po 600 K in aktivitetna doklada 500 K. Zahteva se izpričevalo o l. in II. državnem izpitu na kakih tehniški. visoki šoli (inženerski ali stavbinski oddelki), ali pa višja državna obrtna šola in arhitekturna šola na akademiji upodablajočih umetnost z dokazom, da ima prosilec opravilnost za izvrševanje stavbinskega obrta. Službena doba 30 let, a prosilec se lahko 5 let njegove privatne prakse všteje v službeno dobo in vračuna za kvinkvenije. Po preteku treh let more dobiti naslov profesorja. — Zahteva se znanje slovenskega ali pa kacega drugega slovanskega jezika. — Prošnje je vložiti do konca maja 1903 pri ravnateljstvu ces. kr. umetno-obrtno strokovne šole v Ljubljani.

Ptujski župan Ornig v štajerskem deželnem zboru „Slovenski Gospodar“ poroča: Naši poslanci naj ne zamudijo vprašati cesarskega namestnika, zakaj je v svojem odgovoru o obrežnih delih nasproti nemški ljudski stranki tako hudovito uljudno odgovoril. Naj pa vprašajo tudi pravosodno instanco, kaj misli državno pravdnitvo ukreniti glede na izjave, ki jih je dal priča Mayer pod prisego o ponarejanju računov. Vsak Slovenec je o tej stvari radoveden in nemara tudi mnogi Nemci.

35 000 laških delavcev je letos doslej že prišlo preko Pontebe v Avstrijo. Jih je proti lanskemu letu sicer nekoliko manj, a vendar še vedno dosti! Koliko domačih delavcev je brez dela, tujci pa odnašajo lepe novce!

— **Umrli** je predvčeranjim v Podgori pri St. Vidu uradnik „Gospod. Zvezec“, g. Josip Kratky v dobi 23 let. Pokopan je bil danes dopoldne v St. Vidu. Bolehal je že dalje časa. N. v m. p.!

— **Umrli** je v Ratečah pri Zidanem mostu posestnik g. Jožef Terček v 75. letu svoje dobe.

— **Iz kamniškega okraja.** Te dni razpošilja neki prefrigan žid J. Bauman iz Prerau-a na Moravskem ponudbe za nakup semena od neke prav izvrstne zelene krlaje. Žid hvali v istem to izvrstno rastlino češ, da se zamore vsake 4 tedne kositi in še mnogo drugega. Konečno navaja množino semena za en oral i. t. d. Slednjič pa pride na dan s ceno in sicer stane 10 klg. 8 K, 50 klg. 35 K in 100 klg. 60 K. Pred nekaj leti je ravno ta žid ponujal z enako reklamo seme neke nove rastline in med onimi, ki so mu šli na lim,

bil je tudi pisec teh vrstic. Narodil je tedaj krog 5 klg. tega semena in kaj je prejel? Navadni sirek, Meerhirse. No kako vrednost ima sirek kot zelena krlaja, to ve vsakdo, kdor to rastlino pozna, koje steblo in vejice služijo edino le za izdelovanje metel. A vrednost semena je jako skromna in se rabi večinoma za krmo prašičem. Zato pač svarimo naše gospodarje, naj dobro premislijo, predno naročijo kako tako novo na židovskem zelniku vzgojeno rastlino!

— **Petkrat v prisilni delavnici.** Znani mariborski postopač Alojz Spanhaki pride zopet v prisilno delavnico. Policaj ga je zasledil pri beračenju in je bil dne 8. t. m. obsojen na 3 mesece ostrega zapora ter se bo oddal po dovršeni kazni v prisilno delavnico. Spanhaki se ravna vedno po svojem reku: „Naj jem in pijem kar hočem, delo mi vendar ne diši.“

— **71 letni samomorilec.** V Vukovskem vrhu se je obesil 71 letni Franc Ornik, hlapec pri veleposestniku Juriju Sugman.

— **Žalostni pojavi.** Na velikonočni ponedeljek so prepeljali v mariborsko bolnišnico Alojza Ferš, hlapca v Kamnici. Zadal mu je brez kakega povoda težko rano v prsi 25letni kočarski fant Anton Lepenik iz Rošpaha. Lepenik je pijan napadel tudi krojaškega pomočnika Štefana Kavosa. Ker je ta bežal pred njim v stanovanje, razbil mu je šipe. Še isti večer ga je prišla žandarmerija. V torek so pa prišli 32 letnega zidarja Alojzija Čížek, ki je Lepeniku pomagal pri tepežu.

— **Trasiranje nove železnice.** Konsoocii, ki je dobil koncesijo za trasiranje železnice od Vrhnik do Idrije, je že začel svoje delo. Trije inženjerji se bavijo s študiranjem, katera proga bi bila najprikladnejša. Vse kaže, da bi bila najcenejša proga čez Rovte, Hotedersico in Godovič.

— **Iz Horjula.** Na Velikonočni ponedeljek zabavali smo se pri nas zopet v dvorani »Marijine« družbe. Vrh horjulske mladitve predstavljali so nam burko: »Strah za dolgo roko«. Igra se je dobro obnesla. Kakor vselej, tako so se tudi sedaj potrudili mladitvi, da je vsak dobro rešil svojo nalogo. Pred igro so vdarjali tamburaši, mešani zbor pa nam je zapel dve lepi pesmi. Le tako naprej in Horjulci ne bomo poslednji pri delu za narodni prospek!

— **Zadnja služba božja v stari cerkvi v Gradu.** O tem se nam še poroča iz blejskega koda: Dne 14. t. mes. na velikonočni torek ob 10. uri je stopil na prižnico v. g. svetnik Janez Ažman, župnik gorjanski, da se poslovil od sv. prostora, na katerem se je skozi toliko stoletij vršilo tako ob veselih kakor ob žalostnih prilikah versko življenje grajskih faranov. Po govoru ste bili dve sveti maši. Tiho je opravil domači gospod župnik Oblak, slovesno je daroval ob asistenci vseh sosednih gospodov župnikov, katerih fare so nekdanj spadle po večini pod zvon sv. Martina, radovljiški dekan veleč. g. Janez Novak. Po zahvaljeni pesmi vršil se je najbolj ganljivi prizor cele slavnosti, prenešenje Najsvetejšega v bližnji, jako okusno in pripravno izdelani oratorij, kjer se bo začelo med zidanjem opravljal služba božja. Ko se je slovesni spreved v Najsvetejšim začel pomikati po cerkvi, igrale so solze v očeh čvrstih mož, da o ženskem spolu niti ne govorim. Nekako tako, kakor otroku, ki se mora na smrtni postelji ločiti od svoje dobre in skrbne matere, bilo je pri srcu grajskim faranom, ko so z Najsvetejšim zapuščali hišo božjo, s katero so bili tako tesno zvezani toliko let in v kateri so sprejemali toliko dušne tolažbe. Zares pomenljiva vez, ki družji vernike z njegovo farno cerkvijo! Takoj po slovesnosti pričeli so delavci z demoliranjem. V nekaterih dneh bo stal le samo starodavni zvonik, kateremu je osoda bolj mila, nego cerkvi. Ta bo ostal, seveda dokaj povišan in primerno prenovljen tudi pri novi cerkvi. — Tako je bil letošnji velikonočni torek res zgodovinsko pomenljivi dan za ves blejski kot, kar je znala ceniti velikanška množica vernega ljudstva, katera se je zbrala tako iz domače, kakor tudi iz sosednih fara. — Le blejskega občinskega odbora in gospoda župana Jaka Peternelja ni bilo pri tej za bodočnost Bleda tako pomenljivi slovesnosti. Zakaj posamnih odbornikov ni bilo, poročevalec ne ve. Le o gospodu županu je toliko zanesljivo izvedel, da je v najnovejšem času, odkar se je podal v polemiko z belanskim županom radi nove posojilnice za blejski kot, zelo nervozen. Belanska burja ga je silno prepihala. Da v časniskem boju slavno premaga belanskega tovariša in da mu temeljito dokaže postranske in sebične namene nove posojilnice, sklenil je mož, da preštudira pravila vseh domačih in tujih denarnih zavodov. Kajnega velikansko in mačno delo, pri katerem mora omagati največji dušni orjak. Ako gospod Jaka do vlaganja temeljnega kamena za novo farno cerkev, katero se bode v par mesecih vršilo, svoje študije sredno dovrši ter se vsaj te slavnosti kot uradni zastopnik Bleda udeleži, Vam bo

kajpada zopet naznanil Vas vestni poročevalec.

— **Medveda je ustrelil** pretečeno sredo dobre pol ure od Kočevja lovec Gasparič (iz Dolge vasi). Sled so zapazili lovci kakih 6 km. od Kočevja na cesti proti Črnomlju. Medved se je umikal po šumah in poljih proti Kočevju, dokler ga niso lovci na malem čvčarskem griču okoličili. Jezno pogleda medved zdaj tega, zdaj onega in nekaj lovcev se koj začne umikati pred komatincem. Gasparič zagradi puško in zažvižga. To medveda ujezi, postavi se na zadnje noge in začne rentatiči. Gaspariču bi se ne godilo dobro, če bi medvedu še dalje pustil življenje. Kot vajen lovec pomeri in kroglija zadene medveda ravno v glavo, da se zvrne. Da bi se medved gotovo več ne postavil na noge, ga je Gasparič še z bodalom zabodel. Proti večeru so lovci zmagoslavno privlekli medveda v Kočevje županu Loyu. Komatinc je bil prava zverina. Dolg je bil 1,5 m in je tehtal nad 2 stota.

— **Snega** je padlo zadnjič po Notranjskem okoli Rakeka, Planine, Cerknice in Starega trga toliko, da je zemlja še sedaj belo odeta. Danes zopet celi dan sneži.

— **Nexvesto ženo prišli.** V Tržiču (Monfalcone) so prišli ženo nekega Franceschinija iz Gorice, ki je v družbi notarja dr. Cibeja iz Gorice pobegnila od svojega moža.

— **Konjice v veliki nevarnosti.** Veliki teden je padlo na Pohorju mnogo snega in mrzla sapa je vlekla sem doli proti Konicam. A konjiške tržane je hotel nekdo v teh hladnih dneh ogrevati s kaj neprijetno in nevarno toploto. Za kurivo si je izbral najraje hiše s slamnato streho ali pa kak hlev. Dvakrat je v enem tednu v trgu gorelo, in kar je čudno, vsakokrat na dveh mestih obenem. V sredo proti polnoči je pogorela Srafijsva kočja tik »Lamprehtina«, v katerem imajo zavetje obubožani tržani konjiški. Te hiše se pa požar k sreči ni lotil. Ko so ljudje leteli gasit Srafijsvo hišo, so zapazili, da gori tudi streha Potočnikove (Joklnove) gostilne kraj konjiške okoličanske šole, in so ogenj še pravočasno ustavili. — Na veliki petek ob osmih zvečer so zgoreli Werbnigovi hlevi, istočasno je pa tudi začel goreti hlev g. Suterja na spodnjem koncu trga, a domači hlapec je ogenj hitro zapazil in pogasil. — Ko je minil strah Konjičane, je gorelo v Zčah ob dveh po noči. — Gotovo to niso slučaj! Prebivalstvo konjiškega trga je vznemirjeno in se boji drugih takih noči. Kdo je tisti Neron, ki bi rad videl goreti zlate Konjice, se še ne ve.

— **Detomorka.** Dekla Marija Sprah v Mrklivasi je vrgla svoje novorojeno dete v vodo. Dne 6. t. m. so jo izročili orožniki sodnji v Ptuju.

— **Nova zima.** Danes zjutraj smo zopet dobili sneg. Zima se je ponovila.

Ljubljanske novice.

Občni zbor obrtniškega pomožnega društva vršil se je večeraj popoldne v društveni hiši Zidovska ulica šte. 8. Načelnik gosp. Widmajer je poročal o društvenem delovanju. Društvo se nahaja v ugodnem položaju. Denar društva lahko odda, kljub temu, da je toliko denarnih zavodov. V preteklem letu je imelo 1.645.792 K 91 vinar. denarnega prometa in 5905 K 5 vin. čistega dobička. Rezervni sklad znaša 109.832 K 33 vinar. V odbor so bili na novo izvoljeni slededji gg.: Widmajer, Žitnik, Krejčič in Zalaznik, v pregledovalni odbor pa gg.: Lokar, Bonač in Frisch. Za dobrodelne namene dovolili so 200 K izrekla se je želja, naj se dovoli višja svota. Društveni blagajnik g. Žitnik pa je pojasnil, da se v preteklem letu niti ta svota — 200 K — ni izplačala, marveč samo okrog 150 K. Vincencijevi konferenci dovolilo se je 25 K. Odboru se je naročilo, naj po možnosti podpira z denarnimi sredstvi Vincencijevi konference. Narodni šoli dovolilo se je 20 K. Blagajnik g. Žitnik je predlagal, naj občni zbor dovoli upravnemu odboru, da sme v potrebi vzeti večji kredit, katerega bi obrestoval po 5 od sto, in pa naj se osnuje rezervni sklad za razne izgube, tako da se neiztičljivi dolgovci pokrijejo z novo osnovanim rezervnim zakladom. Oba predloga sta obveljala, k drugemu predlogu pa še dodatek, da se prepusti vsa stvar upravnemu odboru v pretres.

Oratorij „Sv. Frančišek“ v stolni cerkvi. Vseh sedežev bode v stolni cerkvi nad 900. Pod velikim korom bodo stojišča.

»Glasbene Matice« ženski in moški zbor ima za Hartmannov oratorij danes zvečer ob 8. uri v društveni dvorani skupno vajo. Odbor prosi, da bi vsi njeni člani sigurno in točno prišli.

Pevskega društva »Ljubljane« prva letošnja vrtna veselica se vrši, kakor že naznanjeno, v Svicariji dne 10. majnika; v slavačju slabega vremena pa 17. majnika. Svira vojaška godba. Vapored se naznani svoječasno. Druga vrtna veselica se priredi dne 12. oziroma 19. julija, kar je bilo že objavljeno, in se prosijo slavnostna narodna društva, da se blagovolijo ozirati na te dni. — V no-

deljo 19. t. m. je prijateljski sestanek v Auerjevi gostilni ob črnem bavarskem pivu. Gostje dobro došli.

Ljubljanka je narasla zadnje dni za 0,60 m nad normalom. Vode so valed dežja in tavanja snega povsod nekoliko narasle. — Snega je padlo po hribih in gorah za 10 do 20 cm na visoko. Srdnemu drevju, koder je isto že pognalo, je sneg nekoliko škodoval, na vinski trti se ne pozna kaka znatna škoda. — Tudi danes sneži v Ljubljani, tako po hribih in gorah. Temperatura je padla na +3° R

Park v Vegovih ulicah so že pričeli graditi.

Nekdanjo Czernyjevo hišo so za vodo že do tal podrli.

Zveza slovenskih kolesarjev ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 19. t. m. ob 10 uri dopoldne v gostilni pri »Zlati ribi« poleg Čudrove trgovine. Občni zbor se sicer vrši ne glede na došlo število članov, vendar se želi, da se istega vsaj p. n. gg. Ljubljancje v mnogobrojnem številu udeležijo. Zborovalo se bo v nalašč za to rezervirani sobi.

Najdena je bila srebrna pozlačena sapstnica in denarnica z 10 K.

V mejnarodni panorami je razstavljenih ta teden 50 krasnih slik iz večnega Rima. Posebno zanimive so slike iz cerkve svetega Petra in iz Vatikana. Mej temi omenjamo posebe baldahin v cerkvi, soha sv. Petra ter oltar Leona I. s krasnim marmornatim reliefom: Atila odhaja iz Rima. V Vatikanu se nam pokažeta posebno knjižnica in pa nekaj galerij v muzeju. Poleg več drugih cerkva se vidita to pot tudi Kapitol in Panteon, dalje poleg mnogih zanimivih spomenikov Mojzesov vodnjak na trgu sv. Bernarda. — V nedeljo se prične drugo potovanje po Istri, specialno po Opatiji, Voloski, Kastavu, Trsatu, Reki in Lovranu. Največ slik, namreč 33, je odločenih samo Opatiji, ostale se pokažejo le v dveh treh slikah. — Za naslednji teden je določeno nadaljno potovanje po Rimu.

Nekaj denarja se je našlo pred nekoliko časom na Starem trgu. Dobi se v Ribjih ulicah št. 6 (?)

Prememba posestva. Trговец z vinom g. Zajc v Spodnji Šaki je prodal svojo hišo na Rimeki cesti gosp. I. Komana za 28.000 K. Komana se s svojo gostilno preseli na Rimeko cesto.

Ponesrečil se je solicitor gospod Al. Kocmur. Na poti z Rakeka je padel s kolesa in se znatno poškodoval.

Deželna preskušalna vinska klet v Ljubljani. Ta od deželnega odbora in kmetijske družbe ustanovljena preskušalna vinska klet, v kateri je sedaj čez 30 raznih vin iz cele Kranjske, se otvori prihodnji teden. Dan otvoritve se bode pravočasno naznanil. V pojasnilo navedemo že sedaj, da v tej kleti ne bode nikak vinotič in da se vino tudi na debelo ne bode prodajalo. Glavni namen te kleti je vinsko kupčijo povzdigniti, pokazati vsem krogom, kakšna vina da se na Kranjskem pridelajo, ter s praktičnim in teoretičnim podukom seznaniti osobito gostilničarje s pravilno vinsko manipulacijo v njihovih kletih. Po potrebi in ob ugodnih prilikah se bodo prirejale javne poskušnje, do katerih bo imel vsakdo vstop; kupci pa bodo imeli vsak dan vstop, ako se popred zglase pri vodstvu deželne kleti Fr. Gombaču v deželnem dvorcu na Kongresnem trgu, v njega odsotnosti pa v pisarni kmetijske družbe na Turjaškem trgu.

Književnost in umetnost.

* **„Glasbene Matice“ oratorij „Sv. Frančišek“ v stolni cerkvi.** Za prvo prireditev dne 22. aprila je še vedno dobiti nekaj sedežev, za drugo dne 23. aprila pa še prav mnogo. Opozorjamo slavno občinstvo, zlasti ono z dežele, da se pred cerkvijo ne bodo prodajali nikakisi sedeži in nikake vstopnice, kakor je to sicer običajno pri koncertih v dvoranjah. Vsakdo naj se torej prej preskrbi z vstopnicami, kar lahko stori tudi pismenim potom. Dobivajo se po 10, 8, 6, 5, 4, 3, 2 in 1 K v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu in v Katoliški bukvarni. Tam se dobi tudi latinsko besedilo s slovenskim prevodom po 20 h. Odbor opozarja, da se kupljene vstopnice ne morejo več nazaj jemati, ker bi sicer nastale hude zmešnjave. — Električna razsvetljava je v stolnici že vpeljana. Šest velikih obločnic bode razsvetljevalo cerkev. Velikanski oder pred velikim oltarjem in krog njega za blizu 250 izvajajočih se izdeluje. — Ker so troški ogromni in ker je »Glasbena Matica« sama prirediteljica obeh oratorijskih izvajanj, apelujemo na rodoljubivost vseh Slovencev, da se kar najmnogostevilnejše udeležijo teh v kulturnem pogledu veleznamenitih prireditev.

Kotliček za liberalce.

Kdo so lakajski fevdalci? Strahovito zmerja „Sloven. Narod“ praško „Politiko“, zaradi njenega članka o slovenskih razmerah. Med drugim ji pravi, da je lakaj fevdalcev. A tu se je „Sloven. Narod“ očividno smotil. Kajti lakajski fevdalci so kranjski liberalci, kateri nemškemu graščakom opravljajo služabniško službo v odporu proti slovenskemu ljudstvu.

V zadevah deželne bolnice je „Nar.“ predvčeraj zopet prinesel neki dopis, ki ga je Malovrh sam skoval v uradni štampi. V dopisu se zaletava v krščanske socialce, ker ne napadajo redovnic na tako lažnjiv način kakor „Narod“. Malovrh vpilje, da usmiljenke kratko bolnikom hrano. To zadevo smo že predvčeraj pojasnili in liberalce naj bo sram, da tako krivično napadajo redovnice. Pod svoj dopis je „Narod“ postavil: (Sedi 32 podpisov) Mi bi želeli, da „Narod“ te podpise priobči, da bi spoznali kvaliteto ljudi, ki napadajo usmiljenke in ako ne spadajo mej navadne šnopsarje.

Liberalne šlape. Med grozovitostmi, katere očita „Narod“ usmiljenkam, je ena, katere je tako strašna, da mora vsakemu kar sapo zapreti. Z ogorčenostjo pripoveduje neki „bolnik“, da je njegovemu sosedu dala usmiljenka lepše šlape, kakor pa njemu. To je v resnici v nebovpijoče; tega se še dr. Bleiweis ne upa popravljati. To bo zdaj lepo, če bomo odsej za vsake šlape imeli časnikarske polemike. Za prazne predale „Sloven. Naroda“ bi bila sicer to izvrstna mašila, in ker so njegovi pristaši tudi pristne šlape, bi jim to morda ugajalo po načelu: similis similibus gaudet (nemško: Der Schimele hat am Schimele sein Gaudel), a nas pa pustite s svojimi šlapami pri miru!

Balkan.

»Novoje Vremja« piše: Umor ruskega konzula v Mitrovici nam daje pravico zahtevati, da se Arnavti enkrat za vselej ukrote. S tem bi se ohranil srbski življenjski vrtolaz. — Sicer pa piše ta list jako ostro proti Avstriji in proti katoličanom, želeč razširiti srbsko idejo in pravoslavlje. — Ruski car je na brzojavko o Ščerbinovi smrti zapisal lastnoročno: »Ščerbina je umrl kot plemenit junak v izpolnjanju svoje dolžnosti.«

Bolgarski vojni minister Savov, spremljan od polkovnika Daneva, potuje ob bolgarski meji in pregleduje trdnjave, če so v dobrem stanu za slučaj vojne. Več vojaških oddelkov je odposlanih na mejo. Pričakuje se, da bo za obmejne okraje proglašeno vojno pravo. — Turki vojni oddelek je udaril v Smerdešu ob bolgarsko četo, broječo 75 moč. Prišlo je do boja, v katerem so izgubili Turki štiri moče. Bolgarska četa se je umaknila v gore. Med njimi je tudi Sarafov.

Hilmi paša je izjavil, da je albanski vstanek, katerega se je po njegovih besedah udeležilo 20.000 Abancev iz enega samega plemena, sedaj že končan.

»Hannibal ante portas!« — Albanci pred Mitrovico! ta klic odmeva sedaj na vseh koncih sultanove palače in povzroča sultanu in njegovim nepopisnim strah. Tej vesti se pa še pridružuje druga, da se je namreč albanski rod Dibra zedinil z opozicijskimi Albanci vilajeta Skoplje. Ta rod je zelo številen in prekaša v hrabrosti vse druge. Isto se poroča o albanskim rodovih vilajetov Janina in Bitolja. Ta vest se sicer sedaj dementira, toda kar ni, lahko se še zgodi. Če se sultanovi vladi pravočasno ne posreči udušitev upora mej albanskimi nezadovoljnimi v vilajetu Skoplje, se dvignejo tudi ostali rodovi, katerim sultanova vojska ne bo mogla lahko priti do živga.

Splošnega vstanka na Balkanulotose ne bo? „Times“ poročajo iz Sofije, da so voditelji makedonskih vstajev sklenili za letos opustiti misel na splošni vstanek ter bodo nadaljevali le guerilla-vojsko. Posamne čete bodo napadale turške oddelke, pretrgale železniške in brzojavne zveze in razprševale v zrak železniške mostove in postaje.

Najvznemirljivejše vesti prihajajo o položaju v Carigradu samem. Zatrjuje se, da se pripravljajo klanje vseh tamkaj nahajajočih se Bolgarov. Ako se to res izvrši, potem se lahko reče, da je kocka padla v balkanskem vprašanju. Potem bi bilo popolnoma nemogoče preprečiti oboroženi nastop Rusije in Bolgarije proti Turčiji. Tudi v Petrogradu se sodi jako pesimi

stično o položaju na Balkanu in se zatrjuje, da Rusija gotovo napove Turčiji vojno, ako se reforme ne izvedejo. Ruski listi priporočajo ruski vladi, naj ne zaupa Avstriji in Nemčiji.

Razne stvari.

Najnovejšje od raznih strani

Stavke v Ameriki. V New Yorku stavka 20.000 stavbinskih delavcev. V Indianapolis stavka 10.000 premogarjev. — Blagajnik ušel. Blagajnik ciganeg nega društva v Homotovu, Rozulik, je v velikonočnih praznikih ponesel 13.000 kron in pobegnil v Ameriko. — Človeške kosti so našli v stranišču šole Konice. Zadeva je baje v zvezi s skrivnostnim umorom gimnazijca Wintza. — V Svici so silni snežni viharji. — Z železnice voza v padla je na progi pri Vidmu na Laškem deklica Marconi. Dasi je dobila težke telesne poškodbe, je vendar sama šla do bližnje postaje. — Petkratnega morilca Laha Gentili-ja so prijeli v Tunisu.

Društva.

(Slavnostni večer Leonu XIII.) prireditelji „Mar. družbi“ in „Bratno društvo“ v Gorjah na belo nedeljo dne 19. aprila 1903 v dvorani. Vpored: 1. »Sava Leonu!«. Himna; deklamacija. 2. Nedved: »Molitev«. poje mešani zbor. 3. Slavnostni govor. 4. »Vsaj še pet let«, slavnostna igra v treh dejanjih. Izvajajo dekleta »Mar. družbe«. 5. J. Skroup: »Papeževa himna«, poje mešani zbor. — Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, ostali sedeži 60 v., stojšča 40 v., za ude 30 v. K obilni udeležbi vabita »Mar. družbi« in »Bratno društvo«.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zopet velike demonstracije v Zagrebu.

Zagreb, 17. aprila. Včeraj sta bila dva dalmatinska dijaka obsojena radi demonstracij na desetletni izgon. Sto dijakov in kmetov, ki so se udeležili demonstracij proti orožnikom v Jaskoviču, je bilo obsojenih deloma na znatne denarne globe, deloma v zapor. Radi tega je prišlo včeraj v Zagrebu do velikih demonstracij, katerih so se udeležili dijaki, delavci in drugo občinstvo. Policaji niso mogli v Ilici na tisoče broječo množico zadržati. Množica se je pomikala po ulicah, pojoč narodne himne, razbila razna državna znamenja in s kamni bombardirala državni kolodvor, kjer so razbita vsa stekla na levem delu poslopja. Nato so policaji na konjih s pomočjo orožnikov razpršili množico. Orožniki so dobili povelje krožiti po mestu, ker se vlada boji novih demonstracij.

Duplje nad Kranjem, 17. aprila. Župnik Šafer umrl danes ob pol enajstih; pogreb bo v nedeljo ob pol desetih.

Dunaj, 17. aprila. Danes je Körber konferiral s češkim ministrom Rezkom v zadevi moravskega vseučiliškega vprašanja.

Zagreb, 17. aprila. Ko je policija stražila državni kolodvor, zbrala se je velika množica pred pol ure oddaljenim južnim kolodvorom, kjer je tudi pobila mnogo oken.

Novi Sad, 17. aprila. Srbski listi poročajo z Dunaja, da so si srbski visokošolci zaprisegli, da ne odnehajo od demonstracij proti profesorju Jagiću in da bodo vse storili, da preprečijo Jagićeva predavanja na vseučilišču. Nekaj slovanskih akademskih društev podpira tozadevno agitacijo sroških akademikov.

— 40.000 kron zneso glavni dobitki loterije za sobe grevnice. Opozorimo, da je žrebanje nepreklicno 23. aprila 1903 in da se vsi dobitki izplačajo v gotovini po odbitih 10% zneska.

Oklopju slična barva za zidovja.

katere boja je nespremenljiva, statična, novitna tudi proti vplivu svetlobe, apna in vremena, ter neodkrsljiva, je priporočljiva posebno stavbinskim podjetnikom, zidarjem, moštrom, hišnim posestnikom itd. Poraba je tako preprosta, da lahko vsakdo sam z njo prevleče vnanje dele poslopjinega zidovja. Edina prodaja pri trdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Františkanske ulice. Vnauja naročila proti povzetju 524 10 11—9

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 746,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrar.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
16.	več.	751,0	5,6	brezvetr.	dež	
17.	jutr.	727,7	1,8	sl. jzah	dež	19,0
	popol.	72,6	1,5	sl. sever	snež	

Srednja včerajšnja temperatura 6,1° normale, 9,8°.

Dunajska borza

dne 17. aprila.

Skupni državni dolg v notah	100,75
Skupni državni dolg v srebru	100,55
Avstrijska zlata renta 4%	121,61
Avstrijska krona renta 4%	101,—
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	94,10
Ogrska zlata renta 4%	121,40
Ogrska krona renta 4%	99,61
Ogrska inv. renta 3 1/2%	92,50
Avstro-ogrski bančni delnice	16,04
Kreditne delnice	674,25
London vista	239,75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	116,92 1/2
20 mark	23,42
20 frankov	19,06
Italijanski bankovci	95,20
C. kr. cekini	11,30

Zahvala.

Za vsestransko priščno sočutje ob času bolezni, smrti in pogreba našega nepozabnega, sedaj v Bogu spavajočega sina in brata, gosпода

Antona Škrjanec

zlasti za tako častno, mnogoštevilno in tolažilno sočutje pri pogrebu premilega nam pokojnika, izrekamo vsem in vsakemu posebej svojo najiskrenejšo zahvalo.

Posebej se še zahvaljujemo častiti domači duhovščini, darovalcem krasnih vencev, sploh vsem, ki so ob tem bridkem času z nami sočustvovali in od blizu in daleč prihiteli, da izkažejo dragemu pokojniku zadnjo čast. Bog plačaj vsem stotero; predragemu sinu in bratu pa bodi zemlja lahka in trajen spomin.

V Ljubljani, dne 17. aprila 1903.

Žalujejoči ostali.

Žrebanje

že v četrtek!

Srečke za sobe grevnice
po 1 krono

145 12 10

Vsi dobitki se izplačajo v gotovini po odšteti 10% zneska.

Št. 4528

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje

službo okrožnega zdravnika:

1. v **Kranjski gori**, z letno plačo **1600 K** in aktivitetno doklado **200 K**;
2. v **Žužemberku**, z letno plačo **1400 K**, aktivitetno doklado **200 K**, ter s prostim stanovanjem.

Prosilci za ti službi pošljejo naj svoje prošnje podpisane deželnemu odboru

do 30. aprila 1903

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se bodo le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici.

Deželni odbor vojvodine kranjske.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1903.

Rogaški Styria-vrelec je zdravilna voda

zoper uljesa v želodcu in krče, zoper Brightovo vnetje oblisti, **zdravniško** katere v sapniku, **priporočeno!** v želodcu in črevah
Izvrstni kislinasto diatheso, 447
zdravilni sladko no usc. bolezni,
uspehi! teles. zaprtje, bolezni v jetrih.

V najem se dá

stara gostilna

v St Vidu pri Ljubljani; najbližje Akofovim zavodom. Več se izve pri lastnici **Henleni Jenko** (pri Cebavu) v Sent Vidu pri Ljubljani st. 1. 494 5—8

Stenografa

sprejme pisarna

dr. Krisper in dr. Tominšek

s 1. majnikom. 509 8—2

Ponudbe z vzorcem pisave na pisarno.

Plača po dogovoru.

Biškote Ciril-Metodove

454 prodaje 4—2

g. Gregor Zamejlic, Gradišče 10.

lščem dobro vpeljeno

gostilno

v in izvan Ljubljane.

Augustin Zajec

gostilničar

Ljubljana, Rimska cesta 4.

Veščega

čevljarskega pomočnika,

ki bi bil zmožen prevzeti tudi opravilo poslovdje, takoj sprejme

Valentin Tončič,

čevljarski mojster

v Idriji.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

1., Wellzeile 10 in 13, Dunaj, 1., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 185